

МОЗОК

КУЛЬТУРА

ОСОБІСНІСТЬ

**Міністерство освіти і науки України
Київський національний університет імені Тараса Шевченка
Факультет психології
Кафедра експериментальної та прикладної психології
Рада молодих вчених факультету психології КНУ імені Тараса Шевченка
НТСА факультету психології КНУ імені Тараса Шевченка
ННЦ «Інститут біології та медицини» КНУ імені Тараса Шевченка
Філософський факультет КНУ імені Тараса Шевченка
Інститут психології імені Г.С. Костюка НАПН України
Українська Психологічна Асоціація
Paris-Lodron-Universität Salzburg
L'École normale supérieure – PSL**

«МОЗОК, КУЛЬТУРА, ОСОБИСТІТЬ»

**МАТЕРІАЛИ
I Всеукраїнської науково-практичної конференції з
міжнародною участю**

23-24 листопада 2023 р.

УДК 159.9:612.8:304 (082)

Рецензенти:

Кокун О. М. – доктор психологічних наук, професор, член-кореспондент НАПН України, заступник директора Інституту психології імені Г.С. Костюка НАПН України з науково-інноваційної роботи.

Слюсаревський М. М. – кандидат психологічних наук, член-кореспондент НАПН України, директор Інституту соціальної та політичної психології НАПН України.

Редакційна колегія: **Данилюк І. В.**, доктор психологічних наук, професор; **Малишева К. О.**, кандидатка психологічних наук, доцентка; **Литвин С. В.**, доктор філософії в галузі знань 053 Психологія; **Ягіяєв І. І.**, кандидат психологічних наук; **Буркало Н. І.**, кандидатка психологічних наук; **Волинець В. О.**, магістр психології (ОНП «Нейропсихологія»).

Друкується за ухвалою кафедри експериментальної та прикладної психології
факультету психології Київського національного університету
імені Тараса Шевченка
(протокол засідання № 4 від 14 листопада 2023)

Мозок, Культура, Особистість: матеріали I Всеукраїнської науково-практичної конференції з міжнародною участю (Київ, 23-24 листопада) / за ред. І. В. Данилюка та ін. Київ: КНУ імені Тараса Шевченка, 2023. 127 с.

У матеріалах I Всеукраїнської науково-практичної конференції з міжнародною участю «Мозок, Культура, Особистість» висвітлено актуальні проблеми та здобутки нейропсихологічної науки та практики, а саме: теоретико-методологічні та прикладні аспекти нейропсихології, нейропсихологія особистості та соціальна нейронаука, нейропсихологія стрес-індукованих розладів в умовах війни, методи дослідження мозку, нейрореабілітація та побудова інклюзивного середовища, нейропсихологія розвитку та нейрокорекція, нейрокультурологія, нейроестетика та нейропсихологія творчості, еволюційна психологія, когнітивна нейропсихологія, «важка проблема свідомості» та перспективи розвитку штучного інтелекту. Дослідження цього напрямку сприятимуть розвитку міждисциплінарного діалогу у сфері психології, нейронауки та філософії.

Тези опубліковано в авторській редакції.

Загранична Вікторія Олександрівна,
магістрантка 2 року навчання
за спеціальністю «Клінічна та реабілітаційна психологія»
соціально-гуманітарний факультет
Південноукраїнського національного педагогічного
університету імені К. Д. Ушинського
м. Одеса, zagranichnaya1994@ukr.net

Венгер Ганна Сергіївна
кандидатка психологічних наук
старша викладачка кафедри психіатрії,
медичної та спеціальної психології
Південноукраїнського національного педагогічного
університету імені К. Д. Ушинського
м. Одеса

НЕЙРОПСИХОЛОГІЧНА КОРЕКЦІЯ ДІТЕЙ З РОЗЛАДАМИ АУТИСТИЧНОГО СПЕКТРУ

Тема аутистичного спектру на сьогодні є досить актуальною, так як обумовлюється щорічним збільшенням народжуваності дітей, які мають ті чи інші порушення психофізичного розвитку різного ступеня тяжкості та потребують ефективних форм і методів корекційної роботи з ними.

Аутизм займає особливу позицію серед дитячих патологій у зв'язку з важкістю, тривалістю та впливом на всю родину. Підвищення інтересу до проблеми аутизму та аутистичних проявів в Україні за останні десятиліття відображається у працях відомих науковців у сфері корекційної педагогіки, спеціальної психології, психіатрії, медицини та генетики. Діти з розладами аутистичного спектра потребують різносторонньої та цілеспрямованої допомоги, підтримки, корекції, що забезпечується поєднанням цілого комплексу індивідуальних та підгрупових, групових заходів (Островська, 2012, с. 36).

Мета – теоретично проаналізувати та емпірично дослідити вплив нейрокорекції на розвиток емоційних процесів у дітей з розладом аутистичного спектра.

Отже, постає необхідність дослідження особливостей різних методів обґрунтування розладу аутистичного спектру за такими терапіями як: є ТЕАССН-програма (Е. Шоплера) і поведінкова терапія – АВА (Б. Скінером).

Методологічною основою дослідження аутизму стали: К. Островська, Т. Скрипник, Тарасун В.В., Хворова Г.М. зокрема англійських і американських учених: Гілберг К, Н.Г. Манеліс, Robert M., Фон Шліппе А., Швайцер Й., Є. Блейлер та ін (Baron-Cohen, 1990).

У результаті експериментального дослідження була проведена діагностика порушень емоційно-вольових рівнів до та після психокорекційної

роботи, що дозволила простежити кількісні та якісні зміни у розвитку емоційних рівнів дітей із аутизмом.

У результаті обраних та використаних у роботі психокорекційних заходів, у всіх аутичних дітей після завершення формуючого експерименту відбулися покращення в емоційно-вольовій сфері, зокрема знизилася частка вираженості порушень по кожному з емоційних рівнів і знизився рівень виразності самих порушень, що дозволяє говорити про ефективність використовуваних психокорекційних методик.

За отриманими результатами дослідження встановлено, що більшість дітей з аутизмом мають відсутні та мінімальні показники сформованості соціальних вмінь і навичок. У них спостерігаються труднощі при виконанні завдань, пов'язаних із функціональною грою з предметами, не сформовані навички звертання і прохання. Майже в половини дітей із аутизмом діагностовано дефіцит невербальної комунікативної поведінки, соціально-емоційної взаємодії, ритуалізовані зразки вербальної та невербальної поведінки чи надмірний опір змінам; надзвичайно обмежені, зациклені інтереси. Відповідно до результатів експерименту, підтверджено ефективність використання засобів нейрокорекції в процесі надання допомоги дітям з діагнозом «аутизм». Це спрямовує нас до використання засобів нейрокорекції у ході формувальної роботи з дітьми з розладом аутистичного спектра (Панок et al., 2011, с. 117).

Висновки та перспективи подальших досліджень. Комплексний підхід до корекційно-відновлювальної роботи з дітьми з розладами аутистичного спектра, забезпечення тісної співпраці лікарів, психологів, корекційних педагогів з батьками таких дітей сприяє вирішенню завдань їх компенсаційного розвитку, оптимального функціонування та соціальної адаптації у суспільстві.

Список використаних джерел

1. Островська, К. О. (2012). *Засади комплексної психолого-педагогічної допомоги дітям з аутизмом*. Тріада плюс.
2. Панок, В. Г., Зварич, І. М., Чаплак, Я. В., & Чернописький, О. М. (2011). *Психологічне консультування: теорія та практика*. Чернівецький національний університет.
3. Baron-Cohen, S. (1990). Autism: A Specific Cognitive Disorder of & lsquo; Mind-Blindness'. *International Review of Psychiatry*, 2(1), 81–90.